

กฎหมายอาญา หมายถึง กฎหมายที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับ ลักษณะความผิดและลักษณะการลงโทษทางอาญาผู้ที่กระทำความผิด รวมถึงบทลงโทษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากความผิดนั้น

การกระทำความผิดอาญา แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ความผิดต่อแผ่นดิน หมายถึง ความผิดในทางอาญา ซึ่งนอกจาก เรื่องนั้นจะมีผลต่อตัวผู้รับผลร้ายแล้ว ยังมีผลกระทบที่เสียหายต่อสังคม อีกด้วย และรัฐจำเป็นต้องป้องกันสังคมเอาไว้ด้วยการยื่นมือเข้ามาเป็นผู้เสียหายเอง ดังนั้นแม้ผู้รับผลร้ายจากการกระทำโดยตรงจะไม่ตั้งใจ เอาความ แต่ก็ยังต้องเข้าไปดำเนินคดีฟ้องร้องเอาตัวผู้กระทำความผิด ลงโทษให้ได้

2. ความผิดอันยอมความกันได้ หมายถึง ความผิดในทางอาญา ซึ่งไม่ได้มีผลร้ายกระทบต่อสังคมโดยตรง หากตัวผู้รับผลร้ายไม่ตั้งใจ เอาความแล้ว รัฐก็ไม่อาจยื่นมือเข้าไปดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ และถึงแม้จะดำเนินคดีไปแล้ว เมื่อตัวผู้เสียหายพอใจยุติคดีเพียงใด ก็ยอมทำได้ด้วยการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความ เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ เป็นต้น

ความรับผิดในทางอาญา

ความรับผิดทางอาญา

ในการรับผิดทางอาญา ต้องมีครบทั้ง 2 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบภายนอก คือ องค์ประกอบของความผิดแต่ละ ฐานความผิดตามกฎหมายอาญา

2. องค์ประกอบภายใน

2.1 เจตนา พอบ่งได้ 2 ความหมายคือ

2.1.1 เจตนาประสงค์ต่อผล หมายความว่า มุ่งหมาย หรือประสงค์ต่อผลโดยตรง

2.1.2 เจตนาเล็งเห็นผล หมายความว่า ผู้กระทำ ไม่ประสงค์ต่อผล แต่เล็งเห็นไว้ว่าจะเกิดผลอย่างแน่นอน เท่าที่จิตใจ ของบุคคลในฐานะเช่นเดียวกับผู้กระทำโดยปกติเล็งเห็นได้ใน การวินิจฉัยนั้น

2.2 เจตนาพิเศษ

เจตนาพิเศษ คือ มูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด เจตนาพิเศษ เป็นคนละกรณีกับเจตนาธรรมดา

เจตนาธรรมดา คือ ประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผล ความผิดใด กฎหมายต้องเจตนาพิเศษ ก็จะมีบัญญัติด้วยคำที่แสดงว่าเป็นเจตนา พิเศษไว้ในองค์ประกอบของความผิดนั้น ๆ โดยตรง เช่น คำว่า โดยทุจริต ถือว่าเป็นเจตนาพิเศษของความผิดฐานลักทรัพย์ (ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 334) คำว่า เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสาร ที่แท้จริง เป็นเจตนาพิเศษของความผิดฐานปลอมเอกสาร (มาตรา 264) ในการพิจารณาด้วยคำนั้น ๆ เป็นเจตนาพิเศษหรือไม่ ให้สังเกตที่คำว่า เพื่อ..... หรือคำว่า โดยทุจริต เป็นต้น

3. ประมาท

การกระทำโดยประมาท ตามปอ. มาตรา 59 วรรค 4 มีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 มิใช่เป็นการกระทำความผิดโดยเจตนา

3.2 กระทำไปโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลใน ภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์

3.3 ผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ ใช้ให้เพียงพอไม่

โทษทางอาญา มี 5 สถาน คือ

1. ประหารชีวิต

2. จำคุก คือ การเอาตัวไปคุมขังไว้ในเรือนจำตามกำหนดเวลา ที่ศาลพิพากษา

3. กักขัง คือ โทษที่ให้กักตัวผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่ กักขัง ซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ ทางปฏิบัติให้เอาตัวไปกักขังไว้ที่ สถานีตำรวจ

4. ปรับ คือ โทษที่ผู้กระทำความผิดต้องชำระเงินตามจำนวน ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาต่อศาล มิฉะนั้นต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือถูกกักขังแทนค่าปรับ ในกรณีเด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับ ถ้าเด็ก หรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ จะกักขังแทนค่าปรับไม่ได้ แต่ให้ส่งตัวไป เพื่อควบคุมและอบรม เช่น ในสถานพินิจ ตามที่ศาลกำหนดแต่ต้อง ไม่นเกิน 1 ปี

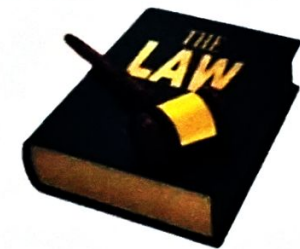
5. ริบทรัพย์สิน

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ

กฎหมายทั่วไป

Introduction To Law

งานนิติการ สำนักปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลมลาย
โทร. 042-794924
ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565

กฎหมาย คือ ข้อบังคับ กติกาของรัฐหรือของชาติ กำหนดขึ้นมาเพื่อใช้บังคับ ควบคุม ความประพฤติของบุคคลในสังคม ให้ปฏิบัติตาม หากมีการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามจะมีความผิดและได้รับโทษตามที่กำหนดไว้

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นกฎหมายว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของบุคคล ทรัพย์สิน นิติกรรม สัญญา ละเมิด ครอบครัว และมรดก ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจและการค้า โดยวางระเบียบเกี่ยวพันทางการค้าหรือธุรกิจระหว่างบุคคล เช่น การตั้งหุ้นส่วนบริษัท การประกอบการรับขน และเรื่องเกี่ยวกับตัวเงิน (เช่น เช็ก) กฎหมายว่าด้วยการซื้อขาย การเช่าทรัพย์สิน การจำนอง การจำนำ เป็นต้น

กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดและโทษ โดยกำหนดผู้กระทำผิดจะได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

กฎหมายอาญา จึงมีความสำคัญช่วยให้ประชาชนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย

กฎหมายเกี่ยวกับนิติกรรมและสัญญา

นิติกรรม คือ การแสดงเจตนาผูกนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับสิทธิหลักการทำนิติกรรม

1. มีการแสดงเจตนาของบุคคล โดยการพูด เขียน หรือการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย
2. การกระทำนั้นต้องทำด้วยความสมัครใจ
3. มีเจตนาที่จะให้เกิดผลตามกฎหมาย

สัญญาต่างๆ และประเภทของสัญญา

สัญญาซื้อขายธรรมดา แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. คำมั่นว่าจะซื้อหรือจะขาย คือ มีการให้คำมั่นเสนอว่าจะซื้อหรือจะขาย
2. สัญญาจะซื้อจะขาย คือ สัญญาตกลงกันในสาระสำคัญของสัญญาจะซื้อจะขาย
3. สัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด คือ เป็นสัญญาที่ตกลงกันตามสาระสำคัญของสัญญากันเรียบร้อยแล้ว

สัญญาซื้อขายเฉพาะอย่าง แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

1. สัญญาซื้อขายเงินสด คือ สัญญาที่ผู้ซื้อตกลงชำระราคาสินค้าเป็นเงินสดทันที เมื่อมีการซื้อขายกัน
2. สัญญาซื้อขายผ่อนส่ง คือ สัญญาการซื้อขายที่มีการส่งมอบทรัพย์สินให้กับผู้ซื้อแล้ว แต่ผู้ซื้อยังไม่ได้ชำระราคา อาจตกลงผ่อนชำระเป็นงวด ๆ
3. สัญญาขายฝาก คือ สัญญาซื้อขายที่ผู้ขายฝากต้องการเงินจำนวนหนึ่งจากผู้ซื้อ จึงนำทรัพย์สินมาโอนให้กับผู้ซื้อฝาก และผู้ขายฝากมีสิทธิไถ่ทรัพย์สินกับคืนได้ภายในเวลาที่ตกลงกันไว้ หากครบกำหนดไถ่คืนแล้ว ผู้ขายฝากไม่มาไถ่คืน ทรัพย์สินนั้นจะตกเป็นของผู้ซื้อฝากโดยเด็ดขาด
4. การขายทอดตลาด คือ การซื้อขายที่ประกาศให้ประชาชนมาประมูลซื้อสุ่วราคากันโดยเปิดเผย ประกอบด้วยบุคคล 4 ฝ่าย คือ
 - ผู้ขายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้มีอำนาจขายทรัพย์สินได้
 - ผู้ทอดตลาด
 - ผู้สุ่วราคา
 - ผู้ซื้อ

สัญญาเช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ แบ่งออกเป็น

1. สัญญาเช่าทรัพย์สิน

- ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ไม่ต้องมีหลักฐานเป็นตัวหนังสือ
- ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ

ลงลายมือชื่อ

2. สัญญาเช่าซื้อ คือ สัญญาซึ่งเจ้าของเอาทรัพย์สินนั้นให้เช่าและ

ให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินหรือจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่าซื้อ โดยมีเงื่อนไขที่ผู้เช่าได้ใช้เงินเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านั้นคราว การทำสัญญาเช่าซื้อต้องทำหนังสือลงลายมือชื่อในสัญญาทั้งสองฝ่าย

สัญญากู้ยืมเงิน

เป็นสัญญาที่ผู้กู้และผู้ให้กู้ได้ตกลงกันในการยืมเงินและจะคืนเงินให้ตามเวลาที่กำหนดไว้โดยมีการเสียดอกเบี้ย การกู้ยืมเงินตั้งแต่ 2,000 บาทขึ้นไป ต้องมีหลักฐานลงลายมือชื่อผู้กู้ไว้เป็นสำคัญ

กฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว

การหมั้น คือ การทำสัญญาระหว่างชายหญิงว่าจะสมรสกัน จะทำได้เมื่อชายและหญิงอายุ 17 ปีบริบูรณ์ ถ้าชายและหญิงเป็นผู้เยาว์ ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

การสมรส การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์หากมีอายุต่ำกว่านี้ต้องศาลอนุญาต

ทรัพย์สินของสามีและภรรยา แบ่งเป็น

1. สินส่วนตัว คือ ทรัพย์สินที่สามีหรือภรรยามีก่อนสมรส
2. สินสมรส คือ ทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างการสมรส

การสิ้นสุดการสมรส

1. ศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะ
2. คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่กรรม
3. การหย่า

- สิทธิและหน้าที่ของบิดาและมารดา บิดามารดามีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตร

- สิทธิและหน้าที่ของบุตร บุตรมีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของตนเป็นการตอบแทน

กฎหมายเกี่ยวกับมรดก

มรดก คือ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่าง ๆ ของผู้ตายหรือเจ้าของมรดก ซึ่งเมื่อเจ้าของมรดกถึงแก่ความตาย มรดกย่อมตกทอดแก่ทายาททันทีที่ตาย

ทายาท คือ ผู้มีสิทธิได้รับมรดก 2 ประเภท

1. ทายาทโดยธรรม คู่สมรสและญาติสนิท
2. ทายาทตามพินัยกรรม ผู้มีสิทธิได้รับมรดกตาม

พินัยกรรมระบุไว้

พินัยกรรม คือ เอกสารที่เจ้าของมรดกแสดงเจตนากำหนดการเมื่อตายในเรื่องทรัพย์สิน